

ANAYASAL DEĞİŞİKLİK: VENEZUELA'DA KARARI HALK VERİYOR VE HALK YÖNETİYOR

GİRİŞ

Venezuela Bolivar Cumhuriyeti'nde egemenliğin daimi sahibi halk, karar mercisidir.

Oy kullanma hakkı sayesinde yöneticilerini seçen, tekrar göreve getiren ya da görevden alan halktır. Aynı şekilde, Halkoylaması ile Ulusal Anayasa'yı yenileyecek, değiştirecek olan ya da Milli Meclis tarafından önerilen yeni bir Ulusal Anayasa'yı kabul edecek olan da halktır.

Sadece halk tarafından Referandum yoluyla kabul edilebilecek olan Anayasal Değişiklik önerisi, Venezuela halkına, o yönde karar vermesi durumunda görevde olan başkanı gerekli bulacağı kadar yeniden seçme hakkını verecektir. Bu sayede, halkın seçme iradesi sınırlandırılmamış olacaktır.

Bu doğrultuda, Yeniden Seçilme iki şekilde tanımlanabilir:

1. Görevdeki başkan da dahil olmak üzere tüm Venezuela vatandaşları, başkanlık seçimlerine kendi adayını sunarak, halk iradesine katılma hakkına sahiptir.
2. Tüm Venezuela vatandaşları, görevdeki başkan da dahil olmak üzere, tercih ettiği adayı Devlet Başkanı olarak seçme hakkına sahiptir.

TÜRKİYE'DEKİ VENEZUELA BOLIVAR CUMHURİYETİ BÜYÜKELÇİLİĞİ

Başka bir deyişle, Anayasal Değişiklik, hem başkanlığa aday olma hem de Devlet Başkanını seçme ya da yeniden seçme hakkını koruyarak, Katılımcı ve Temsili Demokrasiyi sağlamlaştıracaktır.

ANAYASAL DEĞİŞİKLİK

Anayasal Değişiklik, Ulusal Anayasa'da kurallara uygun değişiklikler yapmak için başvurulabilecek anayasal bir mekanizmadır. Venezuela Bolivar Cumhuriyeti Anayasası'nın 340. Maddesi, "Değişiklik, anayasanın temel yapısını bozmaksızın, bir ya da birkaç maddesinde ekleme ya da değiştirme yapma amacını taşımalıdır" ilkesini belirlemektedir.

1. ADIM: ÖNERİ

Ulusal Anayasa'nın bir maddesinin kurallara uygun değiştirilmesi, Değişiklik Projesi'nin karar mercine, yani Halk'a, sunulmasını gerektirir. Bu girişim, Seçmen Kütüğü'nde kayıtlı olan vatandaşların % 15'lik, Milli Meclis üyelerinin ya da Bakanlar Kurulu'ndaki Devlet Başkanı'nın %30'luk talebinden doğmaktadır.

Eğer girişim Milli Meclis'ten çıkarılırsa, Değişiklik Projesi için, iki oturum düzenlenmesi gerekmektedir ve Milletvekilleri'nin çoğunluğunca kabul edilmiş olmalıdır.

2. ADIM: HALKOYLAMASI

Değişiklik Taslağı kabul edildikten sonra, resmi kabulünü takip eden 30 gün içinde halk iradesine sunması için, seçimden sorumlu kurumlara gönderilmelidir.

Sonrasında, katılımcı ve temsilci Venezuela Halkı, Değişim Taslağını Halkoylaması yoluyla ya kabul edecek ya da reddedecektir. Bu karar, Halk'ın yüksek yetkisindedir. Venezuela Bolivar Cumhuriyeti'nde sadece halk, kendi iradesini kabul ettirmek yetkisine sahiptir.

DEĞİŞİKLİK Mİ REFORM MU?

Venezuela Bolivar Cumhuriyeti Anayasası'nın 342. Maddesi, Anayasal Reform'un, Anayasa'nın kısmi revizyonunu ve Anayasal metnin temel esaslarını ve yapısını etkilemeyen bir ya da birkaç kuralının yeniden düzenlenmesini kapsamaktadır.

Bu anlamda, eğer öneride bulunanların amacı, Anayasa'da kısmi bir revizyon ya da bazı kurallarının yeniden düzenlenmesinden ziyade, Anayasa'nın herhangi bir maddesinde kurallara uygun değişiklik yapmaksızın, sunulacak unsur, Anayasal Değişiklik önerisi olmalıdır.

Milli Meclis, Ulusal Anayasa'nın 230. Maddesi'nde değişiklik yapılması önerisini Halka sunma kararı almıştır. Bahsi geçen değişiklik metni şu şekildedir: "Başkanlık süresi altı yıldır. Devlet Başkanı, yeni dönem için görev bitimini mütakip ve sadece bir kez yeniden seçilebilir."

TÜRKİYE'DEKİ VENEZUELA BOLIVAR CUMHURİYETİ BÜYÜKELÇİLİĞİ

Bahsi geçen Madde'nin temel yapısı iki bölümden oluşmaktadır: Başkanlık döneminin süresiyle ilgili olan kısım ve görevdeki başkanın yeni başkanlık dönemi için aday olmasının mümkün olduğu kısım.

Milli Meclis, Halka, görevdeki başkana gerekli gördüğü kadar oy verme hakkı tanıyarak, yeniden seçilme kısıtlamasını yürürlükten kaldıracak 230. Madde değişikliğini önerecektir.

Değişiklik Önerisi, 230. Madde'nin temel yapısını bozmamakta, aksine onu derinleştirmektedir. Sadece iki unsurunu (başkanlık döneminin süresi ve yeniden seçilme biçimi) korumakta kalmayıp, bu unsurlardan biri olan başkanın yeniden seçilmesi ögesini, Halka başkanlık dönemlerini belirleme yetkisini de vererek genişletmektedir.

YENİDEN SEÇİLME ÜZERİNE SÖYLENEN YALANLAR

1. Yeniden seçilme, görevdeki başkanı daimi mi kılacak?

HAYIR. Venezuela'da başkanlık seçimleri her zaman adil, şeffaf ve Seçim Kurulu'nun tarafsız hakemliğinin güvencesinde gerçekleştirilecektir. Ayrıca, Ulusal Anayasa, Halka, başkanlık görevine son verme imkanı veren Revokatif Halkoylaması unsurunu içermektedir.

2. Mili Meclis daimi yeniden seçilmeyi mecbur mu kılıyor?

HAYIR. Ne Milli Meclis'in Milletvekilleri, ne de Devlet Başkanı, Anayasa'da değişiklik yapılmasını mecbur kılabilir. Venezuela Bolivar Cumhuriyeti Anayasası'nı sadece Halk, Halkoylaması ile değiştirebilir.

3. Yeniden seçilme çok katımlılık prensibini ortadan kaldırır mı?

HAYIR. Yeniden seçilme sadece görevdeki başkana, başkanlığa aday olma hakkını tanır. Başkanın yeniden seçilmesi ya da başka bir adayın seçilmesine verdiği oy ile halk karar verir. Sonuçta, Halk, çok katımlılık için kendi oyuyla karar verecektir.